

Stora utskottets betänkan-
de n: 4 i anledning av Regerin-
gens proposition till Riksdä-
gen, innehållande lag angä-
ende inbyggarnes i Landska-
pet Åland tjänstgöring vid
lots- och fyrvärdetjänsten i stäl-
let för fullgörande av värn-
plikt.

Landstinget har till Stora utskot-
tets utlåtande remitterat förenäm-
da proposition jämte Lagutskottets
förande densamma angivna utlå-
tande, vilket åtföljes av en av lands-
tingsmannen Johannes Eriksson un-
dertecknad reservation, och får på
skäl, som i nämnda reservation
närmare angivas, samt med beaktan-
de därav, att självstyrelselagen med
dess 27 § antogs av Finlands Riksdag,
förrän konventionen angående Å-
landsöarnas neutralisering tillkom-
mit, utskottet för Landstinget vörd-
samt föreslå:

att Landstinget ville i aford-
rat utlåtande framhålla att Å-
lands befolkning ^(befrias) från skyf-
digheten att i någon form full-
göra värnplikt ~~befrias~~ och

att Landstinget skulle samtidigt
 hos Republikens president göra
 vördsam framställning att till Rikets
 dagarna måtte avlätas proposition
 gäende motsvarande ändring av § 2
 i själöstypislagarna.

Therdest Bertell

Therdest Bertell

Trots min innerliga önskan att Ålands innebyggare måtte från all värnpliktstjänst varda befriade, kan jag icke förena mig om det beslut inför vilket flertalet av medlemmarna i Landstingets Stora utskott stannade vid sammanträde i Mariehamn den 4 augusti för granskning av Lagutskottets betänkande N:o 4 av den 5 juli d.å. samt en av lagutskottsmedlemmen hr. Johannes Eriksson i anledning av samma betänkande bifogad reservation av den 6 juli, angående Republiken Finlands "Regerings proposition till Riksdagen, innehållande angående inbyggarnes i landskapet Åland tjänstgöring vid lots- och fyrinrättningen i stället för fullgörande av värnplikt", varför jag vördsammast ber att till Landstingets benägna övervägande få framlägga följande synpunkter.

Då ålandsfrågan stod i sitt mest brännande skede, såvitt Finlands Regering i uppdrag åt en kommitte att utarbета lagförslag angående självstyrelse för landskapet Åland, detta i akt och mening att förtaga nödvändigheten av Ålands avskiljande från Finland, för att befolkningen även under finsk suveränitet måtte sättas i tillfälle att bevara och förkovra sig som svensk, med svenskt språk och svensk kultur samt i enlighet med sitt, från den finska rasen avvikande kynne utveckla sig. Detta kommittéförslag överlämnades sedermera till Finlands Riksdag vilken på basen därav antog lag om självstyrelse för landskapet Åland. Denna lags 27 § stadgar, att Ålands inbyggare äro befriade från all militärtjänst, men skola de i dess ställe tjäna vid lots- och fyrinrättningen i landet. Som naturligt var antogo ålänningarna icke denna självstyrelselag, då deras strävan gällde någonting helt annat. Saken drogs inför internationelt forum, närmare preciserat Nationernas Förbund. Nu är att märka att då detta Förbunds Råd satte sig att döma i detta sak, det hade full kännedom om den ^{av} Finlands Regering till ålänningarna erbjudna självstyrelsen, och då landskapets representanter samtidigt blevo hörda angående orsakerna till ålänningarnas strävan efter förening med Sverge, fann Nationernas Förbunds Råd denna självstyrelse trygga ålänningarna i de punkter, där farhågor hade uttalats, och där självstyrelselagen syntes

för knapp kompletterades den av den till självstyrelselagen bifogade garantilagen. I vilken lag åter icke ett enda ord finnes angivet angående den föreslagna värnpliktstjänsten, ehuru Rådet hade sig nogsamt bekant den av Finlands Regering föreslagna tjänstgöringen. Följaktligen befunns detta vara något, som Finland hade rätt att fordra.

Att åberopa konventionen angående Ålandsöarnas icke befestande för denna tjänstgöring synes mig icke vara skäl nog, enär jag anser det denna neutralisering tillkom mera "mellan de intresserade makterna rörande Ålandsöarnas icke befestande och neutralisering, i ett syfte att garantera att dessa öar aldrig komma att bli någon fara ur militär synpunkt" än mellan öarnas befolkning och Finlands Regering. Då man tager dessa konventionens, här direkt anförda ord, som stöd för befrielse från en tjänst om vilken densamma icke nämner ett ord, synes det mig, att man tillmäter Landstinget en bevisföring, vilket det icke kommer att presteras.

Jag kan icke heller avhålla mig från att uttala den tanken det jag hyser farhåga därhän, att om Landstinget nu stannar inför ett sådant beslut som ett förkastande av § 27 självstyrelselagen, det därmed skulle begå ett stort och ödesdigert misstag. Denna § måste väl av Landstinget i förening med självstyrelselagen i sin helhet antagas eller förkastas. Jag tror icke att varken Finlands Regering, eller någon annan rättsinstans komme att samtycka till att vi antaga de §§ vilka konvenera oss samt förkasta dem, som ej göra det. Frågan gäller då, som redan antytts, antaga eller förkasta lagen i sin helhet. Regeringen har heller icke i detta sammanhang avfordrat Landstinget utlåtande angående § 27, utan om det lagförslag till tjänstgöring, vilket till Landstingets behandling nu föreligger. Mig synes därför det principiellt riktiga vara, att om Landstinget så förgott finner det kan förkasta detta förslag, för att främdeles utarbeta nytt sådant, eller företaga vilka som helst ändringar, dock allt inom ramen av denna 27 §. Uraktlåter Landstinget detta, kommer Finlands Regering sannolikt att stadfästa lagen i den form den ~~form den~~ nu föreligger, och Landstinget har förty själv förverkat sig

rätten till alla ändringar till Ålands folkets bästa. På grund av ovan-
anförda omständigheter anhåller jag vördsammast det Landstinget ville
förena sig om Lagutskottets betänkande, med ytterligare de ändringsför-
slag det anser av behovet påkallat.

Mariehamn, den 5 augusti 1922.

Herman Mattsson.